

Ƙapiya Sɛn Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹ Sa Paulus sɛn Anutu ggooin sa rak in bɛ sa natu Kerisi yi sinarɛ. Sa kevu ƙapiya sɛnɛ yɔk vu Anutu-yi-alam ham sɛn ham ayomin neya timu vu Kerisi menepiik vu lo. ² Hil Amad Anutu luho Mehɔbɔp Yesu Kerisi degevonɔ semusɛn vu ham beham ayomin gɛp revuh.

Anutu Vo Semusɛn Pin Vu Hil Rak Kerisi

³ Hil gaƙo hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi Ama Anutu arɛ jaƙ in vonɔ Kerisi yam, lom ƙo yagek yi semusɛn nivesa vesa pin sɛn nelok vu hil anod lo yam vu hil. ⁴ Yɔnon, yɔ ggooin hil rak wirek gesɛn su tung yagek los dob rɛ geyɔ nahɛn lo. Ahɛ neving hil beggooin hil rak betato hil bɛ hil natu Yesu yi alam gehil natu mehɔnon nid rɔpsɛn, gesu gelɛ nabɛ ngaa nipaya gɛp vu hil. ⁵ Geyɔ kwa vo wirek ving bɛ rɛƙ semu hil nabɛ sɛnɛ, lom nɛr vorot bɛ Yesu Kerisi rɛƙ geƙo hil nah vu yi lom mɛm nanɛr hil nabɛ nalu hil. ⁶ Hil su nehevonɔ ngaa nivesa ti in bɛ mɛm gevonɔ nabɛ saga doƙ nah vu hil rɛ, gaƙ ahɛ neving Nalu Yesu om sɛn nevonɔ vu hil nyɛmasɛn, om hil gaƙo arɛ jaƙ na vavunɛ rot.

⁷ Log Nalu sagi keseh niƙɔƙ ya in bɛ kevoh hil ngaa nipaya na gesu gɛp vu hil, log mɛm geƙo hil nah vu Anutu. ⁸ Lob nevonɔ yi semusɛn sɛnɛ bɔpata rot vu hil gesu neggulin rɛ. Genevo kwa los netateƙin gaƙek degwa vu hil ving. ⁹ Tateƙin gaƙek sɛn kwa nevo wirek beyɔ neggɛp vunsɛn vu yi lo

vu hil. ¹⁰ Nebë, buk govek na rë, loḵ mëm Kerisi natu ala bengupin ngaa pin jevuh ti bedegevek babu. Ngaa pin vu yaḡek gengaa pin vu dob.

¹¹ Lob Anutu nevonḡ ngaa pin banon neraḵ neyoh vu yö kwa, om kwa vo wirek benër vorot bë Kerisi rëḵ geḵo hil nom behil natu yi alam. ¹² Ggoin he alam Yuda raḵ wirek loḵ sën Nalu yö nahën gesu yam dob rë lo, in bë he kwamin bo Kerisi megeḡin yi. Lob saga neḵo Anutu arë raḵ benetato niwëëḵ rangah vu mehönon. ¹³ Loḵ mëm gwëbeng sënë ham alam-yu-ngwë nengo ḡaḡek anon ving beham hurek babu. Gaḡek anon sënë nebë Bengö Nivesa sën tateḵin vu ham nebë Anutu ro aggata in bë geḵo ham nah vu yi lo. Ham vong ving ggovek, loḵ mëm Anutu vong Anon Vabuung yam beloḵ ya nedo ham ayomin yoh vu sën nër vorot lo, in bë tato nabë yi alam ham. ¹⁴ Lob Anon Vabuung saga netato rangah bë Anutu bago hil tu yi alam ggovek ya. Geyö rëḵ medo tato nabë sënë in geḵo Anutu arë los niwëëḵ jaḵ. Rot bena berup doḵ buk sën anon jaḵ bAnutu geḵo hil nah medo geving yi lo.

Paulus Jom Raḵ Bë Anutu Bo Kwa Vu Alam Epe- *sus*

¹⁵ Nebë saga lom sa hango bë ham ayomin neya timu vu Mehöböp Yesu geham ahëmin neving yi alam. ¹⁶ Lom sa ahëḡ nivesa rot vu Anutu in ham buk gerangah, mesa medo najom raḵ in ham gesa su nehevuu rë. ¹⁷ Sa medo najom raḵ nebë hil Mehöböp Yesu Kerisi yi Anutu sën Ama los niwëëḵ lo gevong beham natu alam los kwamin beham jaḵ gaḡek los degwa ni beham jaḵ Kerisi ni nivesa.

¹⁸ Lob sa najom rak ving bë gevong beyi gagek gëp rangah vu ham beham jak ni, gemëm ham jak ni geving nabë ham nevo kwamin in yi menedo. In ggooïn ham rak in bë ham natu yi alam bemedo geving yi gëp yagëk. Log vongin bë gevong yi ngaa nivesa los arë arë ngahisekë rot vu ham. ¹⁹ Log sa bë ham jak ni nabë Anutu niwëek böpata rot kesuu ngaa vahi pin, log nevong niwëek saga vu hil ving behil ayod neya timu vu yi. Nebë sën vong ngaa niwëek böpata ²⁰ sën ko Kerisi vër in alam-diiksën bevesa lok yah, betung yi ya nedo nema vesa ggëp yagek lo. ²¹ Lob tu ala mekesuu alam böp los ggev gengaa los arëj, gengaa niwëek pin sën denedo yagek babu lo. Yönon, kesuu ngaa pin sën arëj neggëp vu dob agi, gesën arëj rëk berup gëp Buk-tamusën lo. ²² Log Anutu tung ngaa pin lok ya nema ggovek ya bevong tu Kerisi-yi-alam pin hir yusekë in ngaa pin ala yi. ²³ Lom vong bë Kerisi-yi-alam pin detu Kerisi navi, lob Kerisi sën nedo lok ngaa pin vu yagek los dob lo nedo lok yi alam pin ti ti ving benero sir yoh vu kwa.

2

Hil Bë Rëk Malad Nama Rëk Kerisi Luk Yam In Hil

¹ Lob wirek ham bë rëk malamin nama na verök yi in ham nekweyëh gagek los nevong ngaa nipaya. ² In ham nesepa lok aggata-dob-yi. Ham nevong ngaa nipaya geham nengamin yes vu memö nipaya hir ala Satan sën tu ala menegin ngaa pin sën neggëp yagek babu los dob lo. Gememö sënë yö nahën nevong huk lok alam sën su nengaj yes vu Anutu rë lo ayoj. ³ Wirek og

hil naha raḵ sir gehil medo nesepa loḵ ngaa sən hil ahəd neving lo menehevong. Hil ngo nesepa loḵ ngaa los ayo nevu nevu sən hil kwad nevo los hil malad anonin lo, gehil su kwad nelah loḵ rē. Lob Anutu ahē sengən vu hil rot wirek bevongin bē kevoh hil na. Nebē sən nahən ahē sengən vu alam vahi bevongin kevoh sir na agi, in nahən denesepa loḵ ngaa nebē sagi. ⁴ Rēḵ mu Anutu mehō kwa vonginsən degwa lob kwa pesivin hil pangsən rot. ⁵ In hil ngaa nipaya tato bē hil rēḵ malad nama, rēḵ ma gAnutu vong behil atu mewis nebē sən vong beKerisi vesa loḵ yah bekedi raḵ yah vu bedub lo. Ko hil yah vu yi nyēmasən, gaḵ su vong loḵ yah hil ngaa nivesa ti rē. ⁶ Hil atu Yesu-yi-alam lom Anutu ko hil raḵ ving yi benēr vorot bē hil rēḵ medo doḵ ti gēp yagek. ⁷ Nevong nebē saga in bē alam degelē degwata los degwata vu Buk-tamusən nabē Anutu mehō semusən degwa yōnon rot, in nevong ngaa nivesa saga vu hil degwa raḵ Kerisi Yesu. ⁸ Ham su yoh vu bē gwevong ngaa ti doḵ nah in gweḵo ham vēr in ham nipaya nyēvewen rē. Gaḵ mu Anutu semu ham raḵ sən ham ayomin neya timu vu Yesu lo, bevong ham vēr nyēmasən. ⁹ Degwa su neggēp vu ngaa nivesa sən ham nevong lo in bē ham rēḵ gweḵo arēmin jaḵ rē. ¹⁰ In Anutu nesemu hil yoh vu yō kwa. Nevong behil atu Kerisi-yi-alam in bē hil gevong huk nivesa vesa sən kwa vo wirek benēr vorot bē hil gevong lo.

Kerisi Supin Alam Yu Luu Detu Yu Timu

¹¹ Om ham su kwamin birek in sənē: Wirek ham navimin tato ham nebē ham alam-yu-ngwē. Log alam sən denerah* navij lo denenēr ham bē ‘alam

sën su denerah* navij rë' lo. ¹² Og vu buk saga ham su nevo kwamin in Kerisi rë, gaḵ alam Israel denelë bë ham alam-yu-ngwë, log gägek sën Anutu joo raḵ sir lo, og su joo raḵ ham ving rë. Log ham su nevo kwamin in ngaa nivesa ti menegin nebë alam Israel rë, gAnutu sogek su nedo ving ham in bë doḵ vu ham rë. ¹³ Rëḵ mu mëm gwëbeng sënë og ham sën nedo adingnë wirek lo yam dus vu he Israel, in Kerisi keseh niköḵ in ham. ¹⁴ In netu hil mehö-mamer-yi in bë hil medo jevuh ti, lob supin he alam Yuda ving ham alam-yu-ngwë yam. Log kevoh ḵatum sën neruu hil lo ya gesupin hil behil atu alam degwa timu. ¹⁵ In degwa nebë vasap navi bediik mekevoh gägek sën nevong behil nehalë hil paya lo ya. Gägek sën kevoh ya-ë, og yik Horek sën nedeginengin gägek ngahisekë raḵ he menenërin ngaa vahi vu he ving lo. Log nevong nebë sagi in bë he Yuda geham alam-yu-ngwë behil natu yö yi alam mewis degwa timu bemedo jevuh ti. ¹⁶ Yönon, diik raḵ kelepeko* in bë gevong behil natu anon timu begägek sën neggëp vu hil lo nadiik na, loḵ mëm geḵo hil pin doḵ ti nah vu Anutu. ¹⁷ Om sën ḵo Bengö Nivesa mamer-yi beyam nër. Vong mamer vu ham sën nedo adingnë lo, gevu he sën nado dus lo ving. ¹⁸ Yönon, Yesu vong behil yu luu ayam loḵ ti vu Ama, gevong Anon Vabuung yam tateḵin aggata vu hil.

Hil Sën Kerisi-yi-alam Lo Og Hil Atu Anutu Yi Dub Sogek

¹⁹ Nebë saga om gwëbeng sënë ham su nebë alam-yu-ngwë los alam nenga nenga rë. Gaḵ ham tu Kerisi-yi-alam geyi nyëg tu ham nyëg,

geham nebë alam sën denedo loḵ Anutu yi beggang ving yi. ²⁰ Log ham nebë beggang sën Anutu lev, gemudeng sën ham nare raḵ nebë alam sinarë nyëdahis losho alam-denenër-gägek-rangahsën. GeYesu tu degwaseḵë nebë gelöng ni-wëëk sën beggang nyëḵetu yi. ²¹ Lob gadu beggang seḵë pin ahon bebeggang anon pin köpek, lob beggang saga tu dub vabuung yönon betu Mehöböp yi ngaa. ²² Log Kerisi-yi-alam ham, lob ham nebë beggang seḵë sën delev beggang raḵ beham tu Anutu yi dub in Anon Vabuung doḵ medo.

3

Paulus Yi Huk Bë Nanër Bengö Nivesa Vu Alam-yu-ngwë

¹ Nebë saga, om sën sa Paulus seya nado karabus in sën senër Yesu Kerisi rangah vu ham alam-yu-ngwë lo. ² Maḵ ham ngo ggovek bë Anutu vo gägek semusën sën vongin bë nanër vu ham lo vu sa in bë sa gaḵo nöḵ vu ham. ³ Log yik tato gägek sën neggëp vunsën wirek lo rangah vu sa, yoh vu gägek dus sën sa kevu yöḵ vu ham wirek lo. ⁴ Om nabë ham natevin, og ham yoh vu bë jaḵ ni nabë serak Kerisi yi gägek sën neggëp vunsën wirek lo ni. ⁵ Anutu su tateḵin gägek sënë vu alam sën denedo dob wirek lo ti berak ni rë. Gaḵ gwëbeng og Anon Vabuung tateḵin vu Anutu yi sinarë los yi alam-denenër-gägek-rangahsën mederaḵ ni. ⁶ Log gägek sënë nër bë Yesu Kerisi vong Bengö Nivesa yam in bë ham alam-yu-ngwë doḵ nam geving he alam Yuda behil natu alam degwa timu. Lob

gagak sën Anutu joo wirek bë gevong vu he lo, og vong vu ham ving.

⁷ Lob Anutu vong semusën vu sa nyëmasën rak yö yi niwëëk, gevong besetu yi hur in bë sa nanër Bengö Nivesa sënë rangah. ⁸ Gak sa mehö nig paya gAnutu-yi-alam pin nijvesa kesuu sa. Rëk vong semusën anon saga loḵ yam sa nemaḡ nyëmasën, in bë sa nanër Kerisi yi ngaa anon nivesa sën nevong in bë doḵ vu alam-yu-ngwë lo rangah vu sir. ⁹ Log sa tateḵin vu mehönon pin nabë Anutu vong gagak sën neggëp kesii wirek lo töḵ yam rangah banon rak nebë sënë. In gagak sagi yö neggëp kesii loḵ Anutu ayo vu buk sën tung dob lo rot begwëbeng. ¹⁰ Neggëp kesii wirek in bë ngaahur hir ggev los ngaahur nij wëëk vu yagek babu degelë Kerisi-yi-alam gwëbeng sagi medejaḵ ni nabë Anutu mehö kwa böp kesuu sir pin. ¹¹ In yö kwa vo nyëdahis meneggëp loḵ ayo vorot bë hil Mehöböp Kerisi Yesu rëḵ gevong ngaa sënë banon jak. ¹² Hil ayod neya timu vu Yesu om sën hil su nahöneng in Anutu mala rë, gak hil naha rak yi los najom rak ya vu yi nebë sën hil atu yi alam niröp lo. ¹³ Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jaḵ geseḵëmin nama in ngaa maggin sën nedeginengin sa lo rë. Gak mu ham napisek in ngaa saga töḵ vu sa, in netöḵ vu sa rak degwa sën sa nehako Bengö Nivesa yöḵ vu ham lo.

Paulus Vongin Bë Alam Epesus Dejaḵ Ni Nabë Kerisi Ahë Nevong Sir

¹⁴ Om sën sa najom rak in ham pangsën geneke-tag vu hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu bë doḵ vu ham. ¹⁵ In alam yagek-yi los dob-yi pin

degwaj yi. ¹⁶ Sa najom rak vu yi nebë: Ngaanon los niwëek nivesa pin neggëp vu yi, om gevong Anon Vabuung nök vu ham in bo gadu dok ham ayomin beham bare niwëek. ¹⁷ Gesa najom rak nebë: Ham ayomin na timu vu Kerisi, lom mëm yö rëk medo dok ham ayomin. Lob ham jak ni nabë Anutu ahë neving ham rot, bemëm ham bare niwëek jak degwa saga, nabë sën kele gëga neluk ya dob benare niwëek. ¹⁸ Bemëm ham los Anutu-yi-alam pin rëk jak ni nabë Anutu ahë neving hil pangsën rak buk pin kesuu ngaa vahi pin, gesu mala nenga in hil ma ni nelëlin hil rë. ¹⁹ Gesa najom rak bë ham jak ni nabë Kerisi ahë neving hil rot kesuu ngaa pin sën hil mehönon narak ni lo. Om mëm Anutu rëk dok medo ham ayomin begevong beham nabë yi, gengaa nipaya ti su gëp vu ham. Gaç ham gwevong ngaa pin nabë sën Anutu nevong lo.

²⁰ Log hil gaço Anutu arë jak, in yö yoh vu bë gevong ngaa böp böp vu hil kesuu ngaa pin sën hil ayoh vu bë ketag in los kwad bo lo. Nevong ngaa nebë saga rak yö niwëek sën nevong huk lok hil ayod lo. ²¹ Nebë saga om hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, og hil los Kerisi Yesu ngo medo gaço Anutu arë jak noh vu buk pin degwata los degwata. Yönon.

4

Hil Sën Kerisi-Yi-Alam Hil Lo Atu Kerisi Anon

¹ Sa nado karabus in Mehöböp yi mehö sa. Om sa bë nanër vu ham nabë Anutu ggooin ham rak, om ham gwevong ngaa pin nivesa noh vu sën kwa nevo bë yi alam degevong lo. ² Ham su gwëko ham jak, gaç ham malamin yes beham nahubin ham,

geham najom ham ahon ge ham su bo doḵ ngaa ni-paya sën ham vahi denevong vu ham lo, gaḵ ham ahëmin geving ham. ³ Ham nimin wëëk in ham su basuh ham, gaḵ ham medo jevuh ti nabë sën Anon Vabuung ahë neving bë ham gwevong lo. In nabë ham gwelë ham nivesa bemedo jevuh ti, og saga rëḵ naduu ham ahon beham natu degwa timu. ⁴ In yik hil atu anon timu, geyik Anon Vabuung timu nedo, log ham bo kwamin in sën Anutu ggooin ham raḵ lo. ⁵ Kë! Yik hil Mehöböḵ timu nedo, gehil nehevong ving ggëp ti, gehil naripek bël ggëp ti. ⁶ Log yik hil Anutu timu nedo. Hil pin Amad yi, genetu hil pin alad, genevong behil pin nehevong yi huk, genedo loḵ hil pin ayod. ⁷ Rëḵ Kerisi vo yi semusën ti ti ggelek hil pin, behil haḵo nyëmasën yoh vu yö kwa.

⁸ Yoh vu sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Kesuu alam sën denesis begö vu yi lo
beduu sir ahon,
log mëm raḵ yah vavunë

bevo semusën ggelek mehönon nyëmasën.”

⁹ Rëḵ gagek sën nër agi bë raḵ yah vavunë om saga maḵ tato bë luḵ yam dob sën neggëp gebinë agi mugin. ¹⁰ Gaḵ mehö sën luḵ yam lo, yik mehö sën raḵ yah vavunë mekesuu yaḡek teb pin lo, lob raḵ yah vavunë in bë natu ala megegin ngaa pin.

¹¹ Log vo semusën aggagga vu yi alam nebë sënë: Vahi denetu sinarë, gevahi denetu alam-denenër-gagek-rangahsën, gevahi denëḵo loḵ nyëḡ medenenër Bengö Nivesa vu alam dahis. Vahi denëgin Kerisi-yi-alam gevahi denetu tatovaha. ¹² Nevong yi semusën ggelek nebë sënë in bë Anutu-yi-alam

pin denatu anon timu medegevong yi huk mededok vu sir, geKerisi-yi-alam ngahijsekë jak bedbare nijwëek. ¹³ Rot behil pin gevong geving gagek gëp ti, gehil pin ajak Anutu nalu ni, lob mëm hil natu mehōnon yohvu nabë Kerisi sën mehō yohvu geniröp los dahis lo. ¹⁴ Rëk mu hil su medo gevong ngök ngök nabë hurmahen. Bë hil gevong nabë saga, og mehōnon pin hir gagek sën kwaj nevo medenenër lo rëk geķo hil nah menom nabë sën sang neķo kele nema los ris. Mehōnon kuungsën rëk dekepë hil galam nijpaya los kwaj rëk detetuhin hil. ¹⁵ Rëk mu nabë hil ahëd geving hil benanër gagek anon mu, og hil rëk nabë Kerisi behil gevong ngaa pin nabë sën nevong lo, geyö rëk natu yuseķë begegin hil pin. ¹⁶ Saga nebë sën yuseķë nesupin mehōti ni len ti ti pin in bë semu anon jak. Gehil pin ti ti nebë telitek menelok vu anon bevo niwëek vu navi. Gelen ti ti nevong huk agga ti ti yoh vu sir. Gemëm ahëj neving sir mesir böp neraķ loķ ti medenare niwëek medenetu anon timu.

Kerisi-yi-alam Desepa Dok Aggata Mewis

¹⁷ Ham tu Mehöböp yi alam om sa bë nanër niwëek vu ham nabë ham su gwevong ngaa jeggjin jeggjin nabë sën alam dahis denevong lo. In su denesepa loķ ngaa anon rë, gaķ kwaj nevo ngaa meris meris mu. ¹⁸ Alam saga og denedo loķ malakenu, om sën su deyoh vu bë deseggi gagek medeķak degwa ni rë. Anutu vongin bë gevong medemedo malaj-tumsën rëk ma gedenedo ad-ingnë, in ayoj ni tebö in yi gesu deneraķ ni rë. ¹⁹ Alam dahis og su deyoh vu bë deseggi ngaa

nipaya los ngaa nivesa medejak ni rë, om sën deggërin sir yah bemedo mekwaj nevo ngaa sën maluh los avëh denevun sir in lo mu pangsen. Log malaj anonin ngaa nipaya pin bedeneya vu pangsen. ²⁰ Rëk Kerisi su nër bë ham gwevong nabë sënë rë. ²¹ Ma mak ham su ngo Kerisi yi gagek anon sën he netahu ham loḷ lo rë? ²² Gagek sënë nebë ham nakah ngaa mugengsën sën ham nevong wirek lo vër in ham, geham gwevuu ham ayomin wirek-hen-yi na. In ngaa mugeng og ne-sepa loḷ ngaa nipaya sën ham malamin anonin lo, genevong beham nimin paya nerak. ²³ Om ham ayomin mewis jak geham kwamin bo ngaa nivesa mu. ²⁴ Geham jöp gagek anon niröpsën-yi los vabuung doḷ nah ham, beham natu mewis jak benimin nabë Anutu. ²⁵ Hil atu alam degwa timu om ham gwevuu gagek lahsën vun los gagek kuungsën pin na, geham nanër gagek los anon mu vu ham. ²⁶ Bë ham ahëmin sengën og ham gwegin ham nivesa in ngaa nipaya rëḷ gëp vu ham, gaḷ ham ahëmin nakul beham gwero gagek pevis gehes mala su duk na. ²⁷ In nabë nama og ham rëḷ tatekin aggata vu Memö Nipaya Satan berëḷ kepë ham. ²⁸ Log mehö sën neggodeḷ ngaa lo, og su godeḷ ngaa ti gökin nah. Gaḷ yö sero huk ti megevong jak nema niröp in geko monë teka jak medoḷ vu yi, gerëḷ doḷ vu mehö ngwë sën nerak vu in ngaa lo geving.

²⁹ Log ham su nanër gagek jeggin jeggin berup ham avimin. Gaḷ ham bosek menanër gagek nivesa mu in doḷ vu alam sën denengo lo mesemu sir. ³⁰ Anutu yi Anon Vabuung loḷ ya nedo ham ay-

omin in bë tato namugin behil ajaḵ ni nabë Anutu rëḵ geḵo hil vër in ngaa nipaya nyëvewen behil anah medo geving yi. Om ham su gwevong bAnon Vabuung ayo maggin jaḵ. ³¹ Ham su gwelë mehö ngwë paya, geham su ahëmin sengën jaḵ, geham su gwevong paang, geham su nanër pelësën jaḵ mehö ngwë, geham su ahëmin nipaya vu mehö ngwë. ³² Gaḵ ham gwelë ham nivesa, geham dok vu ham. Log ham su kwamin bo ngaa nipaya sën mehö ngwë denevong vu ham lo. Gaḵ ham kwevoh na nabë sën Anutu kwa nevo Kerisi benekevoh ham ngaa nipaya ya lo.

5

Hil Sepa Dok Ngaa-Rangah-Yi

¹ Anutu ahë neving ham beham tu nalu lo, om ham sepa dok vaha begwevong ngaa noh vu sën Anutu nevong lo. ² Log ham medo gwevong ngaa los ahëmin geving mehönon pin, nabë sën Kerisi ahë neving hil belok yah hil bed lo. Lob saga rëḵ natu seriveng nabë seriveng reggu nivesa sën denevesi in reggu nivesa berup na vu Anutu lo.

³ Log baggëb los ngaa ningöhek sën hil navun hil in lo, gengaa nipaya sën ham ayomin nevu nevu in lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, ham su bengwëng jaḵ, in sagaḵ su yoh vu rë. ⁴ Ham su nanër gagek nipaya paya berup avimin, geham su sevërin gagek kwamasën-yi, geham su nanër gagek jeggin jeggin sën su yoh vu rë lo genanöp in. In ngaa nebë saga og su yoh vu bë ham gwevong rë, gaḵ ham nanër ham kwamin vesa vu Anutu in ngaa nivesa vesa pin sën nevong vu ham lo. ⁵ In ham raḵ ni ggovek bë mehö sën neggodeḵ avëh

avö, gemehö sën neving ngaa ningöhek, gemehö sën ahë neving baggëb benevong jeggin jeggin lo, sënë nebë nesepa loḵ ngaa kuungsën wirek hen nebë jepö los nyëḡ gebus beḵo arëj raḵ, og alam nebë sënë su deyoh vu bë dedoḵ na Kerisi luho Anutu hir nyëḡ rë. ⁶ Ham su gwebë nengamin vu alam sën denevongin bë detetuhin ham beham gwevong ngaa nipaya lo. In Anutu ahë sengën vu alam sën denekeyëh aye medenevong ngaa jeggin jeggin nebë agi, log rëḵ bo nyëvewen vu sir geving. ⁷ Om ham los su gwebë doḵ ti. ⁸ In ham nedo loḵ malakenu wirek, rëḵ gwëbeng og Mehöböp neving beham nedo loḵ rangah, om ham gwevong ngaa pin nabë alam sën denedo loḵ rangah lo. ⁹ In alam sën denedo loḵ rangah lo, og denevong ngaa nivesa mu los ngaa yohvu, gedenesepa loḵ gagek anon. ¹⁰ Ham seggi ngaa pin bemalamin sepa ngaa sën Mehöböp ahë neving lo. ¹¹ Ham noh nenga in ngaa nipaya los ngaa malakenu-yi in su neloḵ vu hil rë, gaḵ ham tato rangah vu alam nabë ngaa nebë saga og nipaya. ¹² In ngaa nipaya pin sën denevong vunsën lo, og hil su bengwëng jak, in hil nid nemum in. ¹³ Gaḵ ngaa pin sën neggëp rangah lo, og alam pin denelë medeneraḵ ni, ¹⁴ in ngaa pin sën rangah gelu raḵ lo, og neggëp rangah rot. Nebë gagek sën dekevu meneggëp lo nebë:
 “Hong sën genewëp lo! Kwedi!

Gwevuu diiksën na in
 lob Kerisi gevong benyëḡ geheng in hong
 gegemedo doḵ rangah!”

¹⁵ Om ham gwegin ham nivesa. Ham su gwevong ngaa jeggin jeggin nabë alam kwaj masën, gaḵ ham gwevong ngaa pin nabë alam los kwaj.

¹⁶ Ham su basap buk na meris rë, gaḵ ham nimin wëëk megwewong huk jaḵ buk pin, in ngaa nipaya neggëp loḵ buk sën hil nado agi. ¹⁷ Om ham su gwevong nabë sën alam kwaj masën denevong lo, gaḵ ham kwamin bo mejaḵ ngaa sën Mehöböp ahë neving lo ni. ¹⁸ Geham su nanum mekweyevin, in saga nevasap ham beham rëḵ nimin paya jaḵ, gaḵ mu Anon Vabuung napup ham ayomin og mëm. ¹⁹ Ham medo gwevong Anutu yi sengii los raro, gegwewong tarot nivesa sën gadu ham ḵenumin, geham gwevong raro doḵ ham ayomin los kwamin vesa vu Mehöböp. ²⁰ Geham nanër vu Anutu jaḵ buk nabë ham ahëmin nivesa vu yi in ngaa pin sën nevong benetöḵ vu ham lo. Ham nanër nabë saga vu hil Amad Anutu jaḵ Mehöböp Yesu Kerisi arë.

Gagek Rak Maluh Los Venëj

²¹ Log ham su gweḵo ham jaḵ vu arimin, gaḵ ham dahun ham in lob saga geḵo Kerisi arë jaḵ. ²² Log ham avëh, ham gurek reggamin babuj nabë sën ham nehurek Mehöböp babu lo. ²³ In ham reggamin tu ham alamin menegin ham nebë sën Kerisi tu yi alam alaj meneḵo sir yah vu Anutu lo. ²⁴ Om avëh nengaj yes vu reggaj in ngaa pin nabë sën Kerisi-yi-alam pin nengaj yes vu Kerisi lo.

²⁵ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën Kerisi ahë neving yi alam pin bediḵ loḵ yah bej ²⁶ in bë gevong benij röp los nij mewis jaḵ lo. Log neripek sir raḵ bël los nevong yi gagek vu sir, ²⁷ in bë denatu yi alam los nij veseek benijvesa jaḵ, gengaa ningöhek ma ngaa nipaya su gëp vu sir, log mëm rëḵ gevong bedenatu yi

ngaa vabuung gengaa nipaya nama na verök yi in sir. ²⁸ Om ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë saga. Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham navimin lo, in mehöti sën ahë neving venë lo, og yö ahë neving yi. ²⁹ In mehöti su ni nelëlin yö navi rë, gaḵ yö nevet yi menegin yi nivesa rot nebë sën Kerisi yö negin yi alam lo. ³⁰ Kerisi negin hil nivesa in hil nebë yi reggos los sekë gehil atu navi len ti ti. ³¹ Yoh vu sën Anutu yi gagek nër lo bë, “Maluh rëḵ gevuu ama lu ata genapiiḵ vu venë beluho denatu anon timu.”

³² Log gagek vunsën sënë og degwa böpata ngwë neggëp. Yönon, nenër raḵ Kerisi losho yi alam lo ving. ³³ Rëḵ mu ham maluh pin, ham ti ti ngo ahëmin geving venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham lo. Log ham avëh, og ham gurek reggamin babuj.

6

Gagek Raḵ Hurmahen Losho Amaj Lu Ataj

¹ Log ham hurmahen, ham huk neggëp. Ham tu Mehöböp yi alam, om ham nengamin yes vu ham amamin lu atamin megwevong noh vu hir gagek. ² In Anutu yi horek nër bë, “Gegurek amam lu atam babuj.” Lob horek saga tu ham Horek muḡinsën geyi gagek semusën neggëp ving. ³ Gagek semusën sënë nebë, “Ham rëḵ medo nivesa meham medo hus adingsekë rot gëp dob.”

⁴ Log ham alam hib, ham su gwevong paya vu ham nalumin lo bahëj sengën vu ham, gaḵ ham

gwegin sir nivesa bedesepa doḵ Mehöböp yi gagek los degevonḡ ngaa pin niröp.

Gagek Raḵ Hur Losho Alaj

⁵ Log ham hur, ham nengamin yes megwevonḡ noh vu mehö sën tu alamin menegin ham lo aye. Ham gönengin sir, geham ayomin na timu vu sir nabë sën ham nevonḡ vu Kerisi lo. ⁶ Geham su gwevonḡ huk jaḵ malaj mu in nabë ahëj nivesa in ham, gaḵ ham gwevonḡ nivesa vu sir, in ham tu Kerisi yi hur beham nesepa loḵ Anutu kwa los ayomin timu. ⁷ Ham su gwevonḡ huk in nabë mehönon degelë ham nivesa, gaḵ ham kwamin vesa megwevonḡ huk los niwëëk in Anutu gelë ham nivesa. ⁸ In ham neraḵ ni vorot bë: Nabë ham gwevonḡ huk nivesa geham su nimin tebö rë, og Anutu rëḵ gevonḡ nyëvewen doḵ nah vu ham sën tu hur lo, gevu ham sën tu ala lo geving.

⁹ Log ham sën tu ala lo, ham gwegin ham hur nivesa geving. Ham su gwevonḡ paanḡ los nanër gagek nipaya jaḵ sir, in ham raḵ ni bë ham los ham hur ham alamin timu nedo yaḡek benelë ham pin neggëp ti.

Kerisi-yi-alam Nebë Alam-begö-yi

¹⁰ Log arig lo, sa gagek hus sënë nebë: Ham nimin wëëk menatu Mehöböp yi alam yönon! Yi mehö niwëëk ata, om ham gwëḵo niwëëk vu yi. ¹¹ Ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo doḵ na ham navimin, in ham bare niwëëk gengaa sën Memö Nipaya Satan nevonḡ in bë tetuhin ham lo su kepë ham. ¹² In hil su nasis begö vu mehönon rë, gaḵ hil nasis begö vu ggev los ngaa niwëëk sën denegin ngaa malaḵenu-yi lo, gevu

memö nipaya sën denegin yagek babu lo. ¹³ Om ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo pin dok na ham, in nabë buk nipaya natök vu ham, og ham bare niwëëk bengis begö rot begovek na, gemëm ham medo. ¹⁴ Ham gwevëh gagek anon gëp ham balomin beham bare. Geham gwevong ngaa niröp mu in gërin ham newamin. ¹⁵ Log ham jöp Bengö Nivesa sën nevong behil ayod neto revuh lo dok na ham vahamin natu ham suu, in ham bare niwëëk geham su jöpek. ¹⁶ Log ham ayomin na timu vu Yesu jak buk, lob saga natu ham kelenavi sën gërin ham navimin pin lo, in Memö Nipaya Satan yi apop sën netum daggen lo pin dejak vu medenakul. ¹⁷ Log ham kwamin bo sën Kerisi ko ham yah vu Anutu lo besaga natu ham aseeng sën ham nabun yumin dok in gërin begö. Geham gwëko gagek sën neggëp lok Anutu-yi-kapiya lo pin in Anon Vabuung gevong benatu ham paëp-yu-anil beham ngis begö jak.

¹⁸ Log ham najom jak los kwetag vu Anutu buk gerangah, gAnon Vabuung rëk dok vu ham. Ham su nimin tebö! Gak ham pasang najom jak in Anutu-yi-alam pin. ¹⁹ Log ham najom jak in sa geving nabë sa bengwëng og Anutu gevong gagek berup savig besa nanër Bengö Nivesa sën neggëp kesii wirek lo nam rangah, gesa su gönengin mehönon malaj. ²⁰ Setu Bengö Nivesa sënë yi hur ti in nanër rangah, lom deduu sa besën seyam nado karabus agi. Om ham najom jak nabë sa su göneng in mehönon megevuu huk sënë na, in saga og su yoh vu rë, gak sak nanër rangah metatekin mena rot.

Gagek Hus

²¹ Hil arid Tukikus nelok vu sa balu nehevong Mehöböp yi huk lob sa ahëg neving yi. Lob neyök vu ham berëk nanër sa los ngaa pin sën netök vu sa lo rangah vu ham bemëm ham jak huk sën sa nehevong lo ni. ²² Yik sa hevong yi meyök vu ham rak degwa sënë in bë nanër sa bengög vu ham begevong beham nimin wëek jak. ²³ He arimin ham, om hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi degevong beham pin ayomin gëp revuh, geham ahëmin geving ham, geham ayomin na timu vu luho. ²⁴ Luho degevong semusën vu ham sën ham ahëmin neving hil Mehöböp Yesu Kerisi rot menedo lo.

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the
Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long
Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3